

Idretten si rolle for eit Vestland som lukkast!

*v/Per Morten Ekerhovd, fylkesdirektør kultur, idrett og inkludering og
Britt Karen Spjeld, seksjonssjef idrett og friluftsliv i Vestland fylkeskommune*

Velkommen til samarbeid!

1130

43

243 000

2 milliardar

53

Regionreforma:

Fylkeskommunen skal aktivt ta større rolle som samfunnsutviklar

Dette fordrar samarbeid
(mål nr. 17 – Partnerskap for handling)

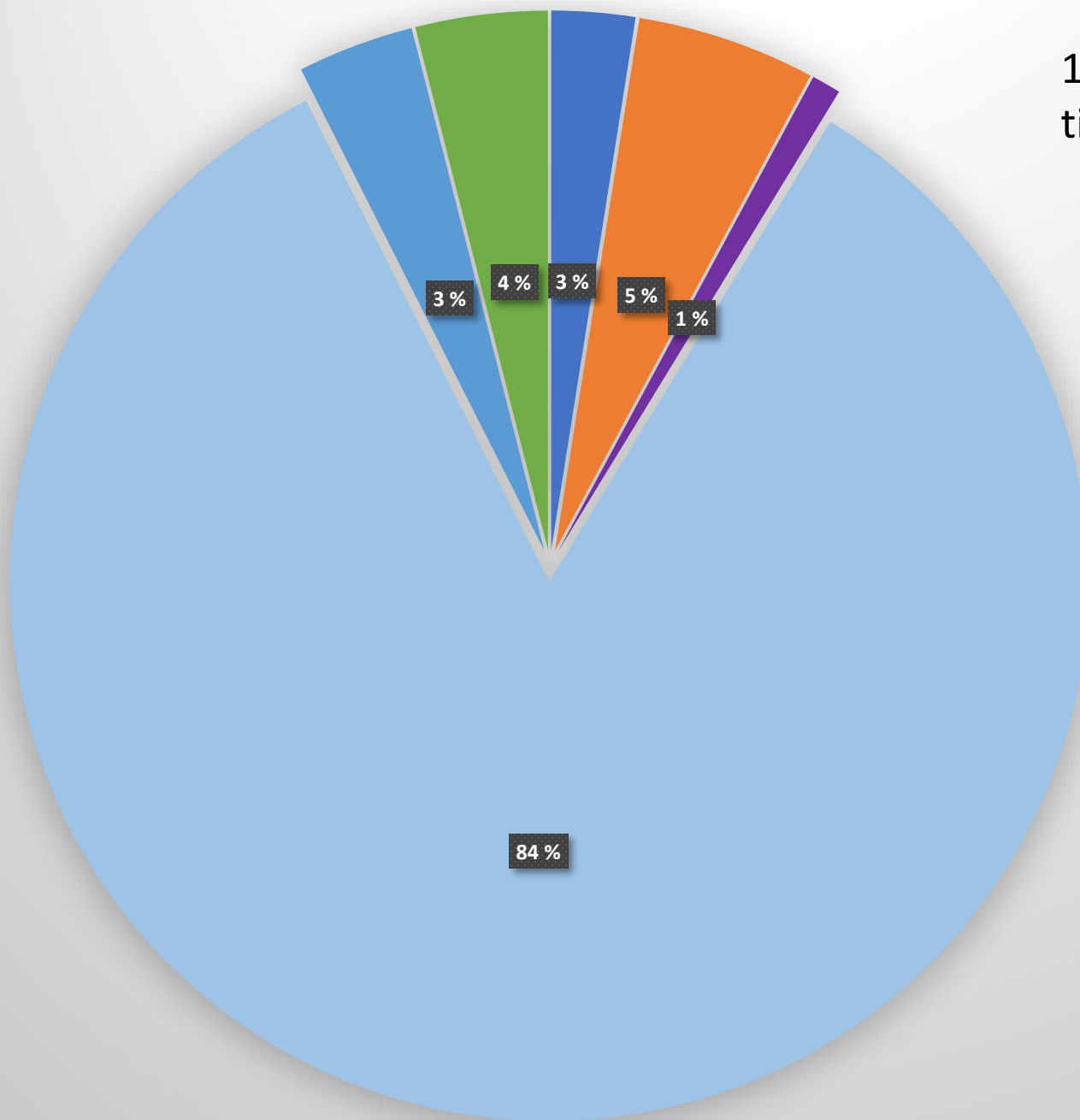
Styringsdokument fysisk aktivitet og idrett

Fysisk aktiv kvar dag

Budsjett Vestland fylkeskommune 2020 - Idrett og friluftsliv

10 statlege og fylkeskommunale tilskotsordningar

- Administrasjon idrett
- Tilskot til idrettsarbeid
- Tilskot til idrettsprosjekt
- Tilskot spelemidler
- Tilskot til friluftsliv (statlegeordningar)
- Tilskot til friluftsarbeid

Idrett og friluftsliv	Tal i tusen
Administrasjon idrett og friluftsliv	6 462
Tilskot til idrettsarbeid	13 806
Tilskot til idrettsprosjekt	2 260
Tilskot spelemidler	216 334
Tilskot til friluftsliv (statlege ordningar)	9 020
Tilskot til friluftsarbeid	10 214
Sum brutto driftsutgifter	258 096
Sum driftsinntekter	225 354
Netto driftsutgifter nominelt	32 742

Hovudsamarbeidspartnarar innan idrett som får driftsstøtte:

➤ **Vestland idrettskrets** – kr 5.100.000

- *kr 250 000 er øyremerka tilrettelagt idrett og kr 100 000 til integreringsprosjektet Aktiv saman*
- *Ein stemme!*

➤ **Olympiatoppen Vest** – kr 750.000

- *halde fram samarbeidsmodellen i Hordaland til å gjelde heile det nye Vestland (auke på kr 270.000)*
- *Midlar frå Opplæring og kompetanse til toppidrettslinene*

➤ **Idrettscampus Bergen** – kr 1.250.000 -

- *Initiativ og vedtak i fylkestinget 2015*
- *Campus Sogndal*

Idrettscampus Bergen

- idrett, fysisk aktivitet og folkehelse

Styrke i samspel

Idrettscampus Vestland?

Vestland
fylkeskommune

BERGEN
KOMMUNE

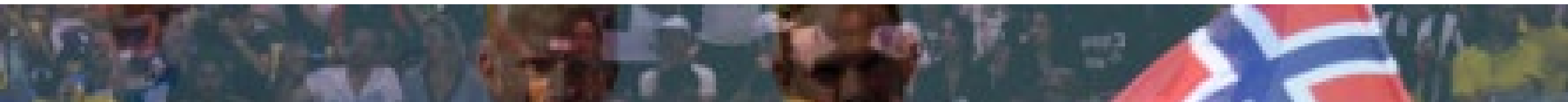
Høgskulen
på Vestlandet

NORGES
IDRETTSFORBUND
Vestland idrettskrets

UNIVERSITETET I BERGEN

Kompetanseutvikling

NORGES
IDRETTSFORBUND
Vestland idrettskrets

- Anleggskonferanse på Voss 28.- 29. april 2020
- Dialogkonferanse idrett og friluftsliv – Sogndal 2.- 3. september 2020
- Konferansar, kurs og seminar
- Synfaringar, rådgjeving m.m.

**IDRETTSCAMPUS
BERGEN**

Planarbeid

- Kommunale planar på fagområde idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
  - Kunnskapsgrunnlag
  - Medverknad
  - Høyringsinnspel
- Innspel til kommunale planar – samfunnsdel, arealdel og relevante reguleringsplanar
- Innspel til nasjonal politikk t.d. ny idrettsmelding
- Nasjonal handlingsplan for auka fysisk aktivitet

Metoder

Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet

Revidert utgave 2014
I tillegg er brosjyren om 2011

Telemarksforsking

Norsk idrettsindeks 2018
Resultater for Alver (Lindås, Meland og Radøy)

SVENJA DORFFEN RONCOSSEK OG BÅRD KLEPPE
TF-notat nr. 24/2019

 Vestland fylkeskommune

Anleggs- og tildelingspolitikk 2020 - 2024

Mål:

1. Eit variert tilbod av anlegg for fysisk aktivitet og friluftsliv skal vere tilgjengelege for folk i deira nærmiljø.
2. Eit variert tilbod av anlegg for idrett bør vere knytt til skular og anleggsparkar.
3. Utvikle anlegg som tilfredstiller særiddrettslege toppidrettsbehov der det kan arrangerast nasjonale og internasjonale meisterskap.

Spelemidler idrett og fysisk aktivitet

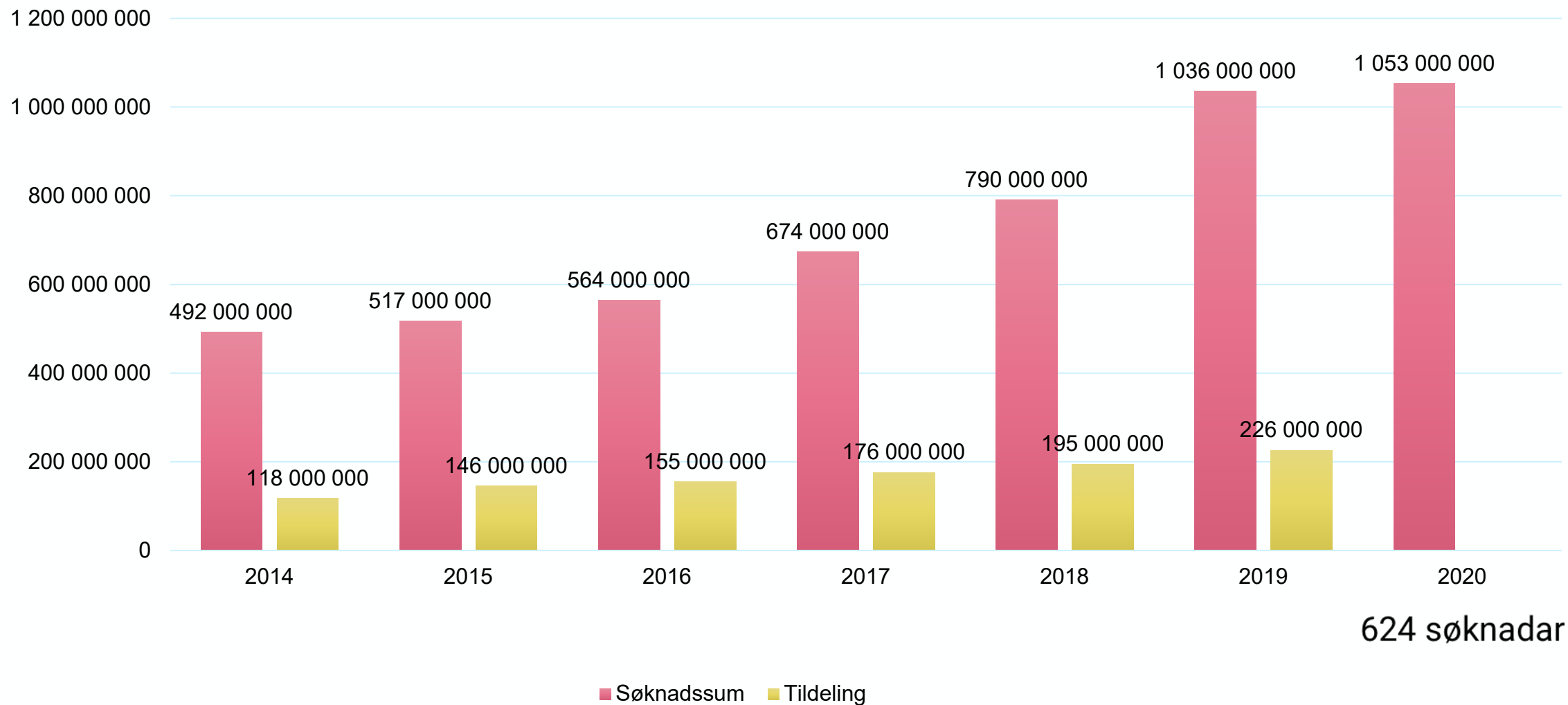
- Lov om pengespel - overskotet frå Norsk Tipping
- Kongeleg resolusjon (1987) gitt fylkeskommunane fullmakt til å fordele spelemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Proessen:

- Oktober; Søknadsfrist for lag/organisasjonar til kommunen
- 15. januar; Søknadsfrist frå kommunar til fylkeskommune (FK)
- 15. april; Frist for FK til å slutføre sakshandsamlinga, KUD overtek
- 15. mai; Kongen i statsråd fordeler overskotet – fordelingsnøkkel
- **Høyringsmøte med Idrettskretsen og Forum for Natur og Friluftsliv**
- Juni - Politisk sak om fordeling av spelemidlane
- Utsending av svar til søkarar innan 15. juli
- Klagefrist er 3 veker i høve forvaltningslova

Utvikling samla for Vestland fylke spelemidlar til idrett og fysisk aktivitet

Anleggs- og tildelingspolitikk

Tildelingskriterier for Vestland fylkeskommune

- Forventar om lag 230 - 250 mill. kr til fordeling i 2020

- Overgangsordning i 2020 og 2021:
  - 32,5 % til «Sogn og Fjordane»
  - 67,5 % til «Hordaland»
  - *Gjenteke søknader frå 2019 vert avslutta*
- Om lag 15 % av ramma skal tildelast nærmiljøanlegg (mindre utandørs anlegg)
- Om lag 85 % av ramma skal tildelast ordinære anlegg (større idrettsanlegg)

- ✓ Kommunale prioriteringslister vert lagt til grunn
- ✓ Alle kommunar får til minst eitt nærmiljøanlegg
- ✓ Anlegg for friluftsliv vert prioritert i løpet av dei to første åra
- ✓ Vekting av godkjent søknadssum og folketal
- ✓ Søknader på ordinære anlegg må fremjast minst tre år før tildeling skjer

Anleggssituasjonen i Vestland fylke

Kva anlegg har vi?

- 6775 registrerte anlegg
- 952 planlagde anlegg (ikkje er ferdig etablert)
- 4074 ordinære anlegg
- 2699 nærmiljøanlegg
- 1418 friluftslivsanlegg

Anleggssituasjon - ordinære anlegg

- 496 fotballanlegg
  - 258 kunstgrasbaner (- Aurland, Ulvik og Eidfjord)
- 364 skyttaranlegg (inne og ute)
- 180 ski – og alpinanlegg
- 157 friidrettsanlegg
- 154 idretts- og fleirbrukshallar
  - (- Samnanger, Masfjorden og Gulen)
- 151 bad- og svømmeanlegg - Hyllestad
- 114 klatreanlegg
- 24 golfanlegg
- 21 motorsportsanlegg
- 12 is- og skøyteanlegg

Anleggssituasjon - nærmiljøanlegg

- 454 balløkker/ballbaner
- 369 ballbingar
- 121 sandvolleyballbane
- 51 hinderløype/trimløype
- 49 skateanlegg
- Viktige anlegg for skular og lokalmiljø

Fylkeskommunalt investeringstilskot til anlegg for nasjonale og internasjonale meisterskap.

Fylkeskommunalt investeringstilskot til kommunar som ikkje har idrettshall eller symjehall.

Dagsturhytter i alle kommunar i Vestland

Alle kommunar i Sogn og Fjordane – eit samarbeid mellom Sogn og Fjordane fylkeskommune, Sparebankstiftinga Sogn og Fjordane og kommunane.

Fylkestinget i Hordaland og Vestland vedteke prosjekt «dagsturhytter» i Hordaland 2019-2021 (totalt 35 hytter), hittil løyvd kr 4 mill. fordelt på 20 hytter

Tilsagn: Alver (Meland, Lindås og Radøy), Bømlo, Bjørnafjorden (Os og Fusa), Fjell, Kvam, Kvinnherad, Masfjorden, Stord, Samnanger, Sveio, Vaksdal og Austevoll

5 søknadar: Austrheim, Eidfjord, Fedje, Tysnes og Voss

Oppgraderingar frå 1.0 til 2.0 versjon

- Solcellepanel for lys ute og inne
- Vedovn
- Luftkanalar for å redusere kondens
- Betre forankring og tilpassing til terreng
- Universell tilgang til fleire av hyttene

Nyskapande aktivitetsarena 2019-2023

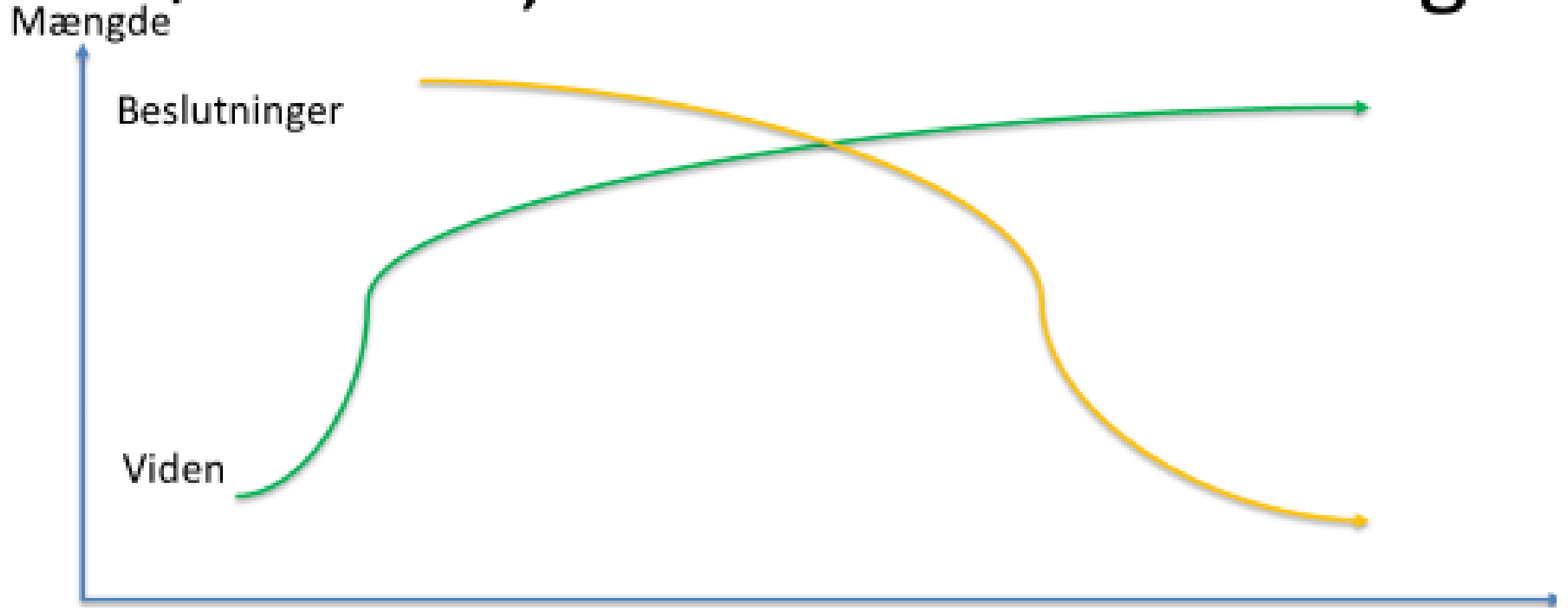
Mål: skape nyskapande og innovative anlegg for fysisk aktivitet og idrett med nasjonal relevans.

Intensjonsavtale med Lokale- og anlægssfonden i Danmark september 2019 - desember 2020

- Fokus på lokalmiljøet sine behov, eit breitt kunnskapsgrunnlag og bærekraftige løysingar.
- Endring i bygging og bruk av areala. Vertskapsrolla!
- Utvalde prosjekt vil få støtte til gode medverknadsprosessar og til anleggsbygging.

Innsatsområder: Attraktive skuleområde og innovative idretts/aktivitetshallar

Tilfør viden, vent med beslutninger

Sentrale spørsmål i utviklingsarbeidet:

Kvifor?

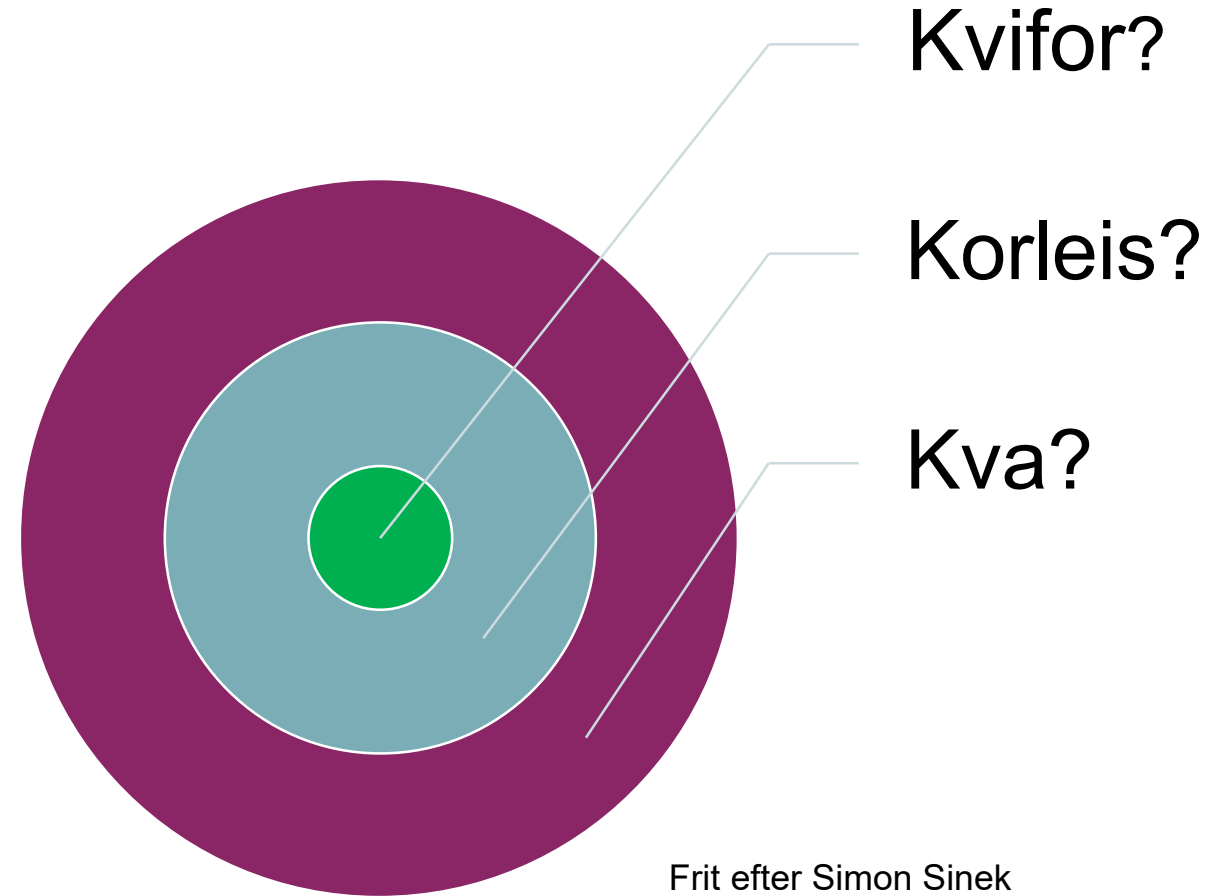
- Kva vil ein oppnå?
- Kva endring?
- Vision?

Korleis?

- nå visjonen?
- kartlegge og involvere interessenter?
- tilrettelegge prosessen?

Kva?

- skal byggast?
- kven kan visualisere det?
- korleis realisere?

Kven bygger vi for? Hovudbrukarar, tilbakevendande brukarar og/eller nye brukarar?

➤ **Kunnskapsgrunnlag**

- nasjonale og internasjonal utfordringar, forskning og trendar
- lokale utfordringar som folkehelseoversikt og anna eksisterande kunnskap
- behov for ny kunnskap m.a. i samarbeid med Idrettscampus Bergen og Høgskulen på Vestlandet

➤ **Interessentanalyse** - alle som kan tenkast å ha ei interesse i prosjektet eller kan forventast å bli påverka av prosjektet, t.d. elevar/andre barn og unge, foreldre, frivillige organisasjonar, tverrsektoriell involvering, naboar m.fl.

➤ **Arbeidsgruppe** - breitt samansett av lokale aktørar frå ulike sektorar i kommunen (administrativt og politikarar), lag og organisasjonar og representantar frå ulike brukargrupper t.d. elevråd.

➤ VLFK og LOA delta i arbeidet etter avtale. Ein **arkitekt** må koblast på etter kvart i prosessen for å teikne ut forslag på basis av innspela som arbeidsgruppa kjem med.

Kunnskapsgrunnlag - ungdom

- Graden av trivsel i nærmiljøet er lågast blant ungdom og kjensla av einsemd størst.
- Jentene rapporterer om aukande psykiske utfordringar.
- Fråfallet i idretten og andre organiserte kulturaktivitetar er aukande.
- Gutane er mest aktive og i betre fysisk form enn jentene i alle årsgrupper. Minst aktive er 15 år gamle jenter, der berre 40 prosent oppfyller tilrådinga om å vere fysisk aktiv i minst 60 minutt om dagen.
- Gutane er oftare medlem i klubb/lag, medan jentene oftare vert medlemmer på treningssenter.
- Kvardagen elles ofte er lite aktiv, og prega av stillesitting og skjermbruk.
- Fysisk aktivitet bidreg til å utvikle evna til å ta initiativ.
- God tilgang på ulike typar anlegg kan vere med på å jamne ut ulikskap og utanforskap.

Nyskapande og attraktive skulegardar

Eit samarbeid mellom Vestland fylkeskommune, Lokale og Anlægsfonden i Danmark og kommunane Bjørnafjorden, Kvam, Stord og Austevoll.

- Fusa ungdomsskule - har både ny bygningsmasse og gamal bygningsmasse innanfor skuleområdet.
- Nore Neset ungdomsskule - ny bygningsmasse

Felles for begge:

- Uteområde med stort potensial for vidare utvikling.
- Manglar eit attraktivt og nyskapande uteområde som gjer at elevane kjem seg ut i friminutta for å vere i aktivitet.

Kvam herad

Ny VGS skal byggast - nytt utandørs skuleområde sett i samanheng med aktivitetsområde ved idrettsbane. Prosess gåande gjennom fleire år. Etter møte med LOA og VLFK har dei revitalisert prosessen.

Austevoll kommune

Utvikle uteområdet ved ungdomsskulen som del av vidareutvikling av ein anleggspark. Brei lokal mobilisering til møte med LOA og VLFK.

Stord kommune

Ny ungdomsskule med idrettshall skal byggast (Nysæter). Dei ønskjer å gjere utvikle attraktivt uteområde til skulen. Medverknad gjennom folkemøter og innspel frå elevar.

Nyskapande aktivitetsarena

KUD har forlenga si tilskotsordning for nyskapande aktivitetsarena 2020-2021

Mål: å etablere nye typar anlegg for eigenorganisert fysisk aktivitet.

Inntil 50 % av kostnader, mellom kr 2–4 mill i tilskot. Søknadsfrist 1. september.

- www.godeidrettsanlegg.no

Utfordringar i framtida

- Klimaendringar
  - *Høgare snøgrense?*
  - *Ras, flaum og naturskader (ROS-analyse)*
  - *Bygge nytt vs. rehabilitering?*
- Urbanisering og befolkningsnedgang

Folketalsendring januar – september 2019		
Noreg	28577	
Akershus	6697	23%
Oslo	9264	32%
Hordaland	2733	Red. i 13 kommunar, 20 har vekst
Bergen	2077	
Sogn og Fjordane	-243	Red. 18 kommunar, berre 7 har vekst

Kunstgrasbaner med i fyll

- Ventar på forskrift for handtering av gummigranulat på idrettsbaner frå Miljødirektoratet

Kunstgress 2021 - Et prosjekt om fremtidens kunstgrasbaner

Eit samarbeid mellom Viken fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune, Vestland fylkeskommune, NTNU Senter for idrettsanlegg og teknologi og Norges fotballforbund.

Aukande sosial ulikskap

Felles mål for det offentlege og idretten at idretten skal inkludere bredt, og at økonomi ikkje skal vere ei barriere for barn og unge si deltaking.

Idretten sine barnerettar 8 (vedteke på idrettstinget 2019):

Alle barn har rett til å delta i idrett uavhengig av familiens økonomi eller engasjement. Barn har rett til å være i eit inkluderende idrettsmiljø uten utstyrs- eller kostnadspress.

Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse –
kostnader og kostnadsdrivere i barne- og
ungdomsidretten

Utarbeidet for Kulturdepartementet

Eit faktagrunnlag om kostnadane ved deltaking i organisert idrett:

1. Kva kostar det å delta i organisert barne- og ungdomsidrett?
2. Kva er kostnadsdrivarane?
3. I kva grad samsvarar kvaliteten på aktivitetane med kostnadane?
4. Korleis finansierast aktivitetane for barn og unge i idrettslaga?
5. Utgjer kostnadane ved deltaking ei barriere?

Oslo Economics i samarbeid med professor Dag Vidar Hanstad ved Norges idrettshøgskole

- file:///C:/Users/Brispj/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/NMQKRXUJ/141283_READONLY.PDF

Kva kan ein gjere for å unngå at økonomi er ei barriere for deltaking?

Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse –
kostnader og kostnadsdrivere i barne- og
ungdomsidretten
Utarbeid for Kulturdepartementet

Forslag tiltak i idrettslag og idrettsråd:

1. Medvitne om ulikskap i inntektsnivå – tillitsvalde foreldre har ofte høg eller middels høg inntekt.
2. Stille kontrollspørsmål om barn i lavinnteksfamiliar kan delta i idrettslaget sitt tilbod.
3. Tilby differensierte tilbod – tal treningar og arrangement.
4. Redusere kostnadar utan at det går på bekostning av kvalitet der det er mogleg. T.d. halde kostnadane nede ved reiser, transport og losji, delta på arrangement i nærområde.
5. Ikkje skifte leverandør av fellesutstyr for ofte og velge løysingar som er gode nok! Gje rettleiing til foreldre på omfang av personleg utstyr.
6. Legge til rette for kjøp og sal av brukt utstyr via internett og bruktmarked.
7. Ha ordningar for å ettergi kostnadar for lavinnteksfamiliar (i samarbeid med kommune, NAV e.l.) og informer målretta om desse.

Kva kan ein gjere for å unngå at økonomi er ei barriere for deltaking?

Forslag til konkrete tiltak for det offentlege:

1. Tilskot til idretten.
2. Målretta ordningar for å støtte deltaking for barn frå låginntektsfamiliar – må vere lite byråkratiske og ikkje stigmatiserande! Meir effektivt enn å gje generell auka pengestøtte til idretten. Aktivt informere låginntektsfamiliar om støtteordningane (2% i Norge).
3. Gratis bruk av idrettsanlegg.

Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse –
kostnader og kostnadsdrivere i barne- og
ungdomsidretten

Utarbeidet for Kulturdepartementet

Tilskotsordninga lågterskel fysisk aktivitet

- Utviklingsmidlar, overføringsverdi til andre

Regionale ledd av frivillige organisasjonar innan idrett og friluftsliv kan søkje om tilskot til aktivitet i sine lokallag og klubbar.

Prioriterte områder i 2020:

- Tiltak retta mot inkludering gjennom idrett og friluftsliv
- Tiltak for å nå minst ein time fysisk aktivitet kvar dag i grunn- og vidaregåande skule
- Tilskot til opne idrettsanlegg for eigenorganisert aktivitet for barn og ungdom
- Tilskot til utvikling og utprøving av nye aktivitetar

Nasjonale og internasjonale meisterskap

Nasjonal strategi – Norge som bærekraftig og innovativt arrangørland
- Behov for å utvikle ein regional arrangementsstrategi

Idrettscampus Bergen: Kompetanse/nettverkssamlingar kultur og idrett, søknadar, arrangementskalkulator og arrangementskalender

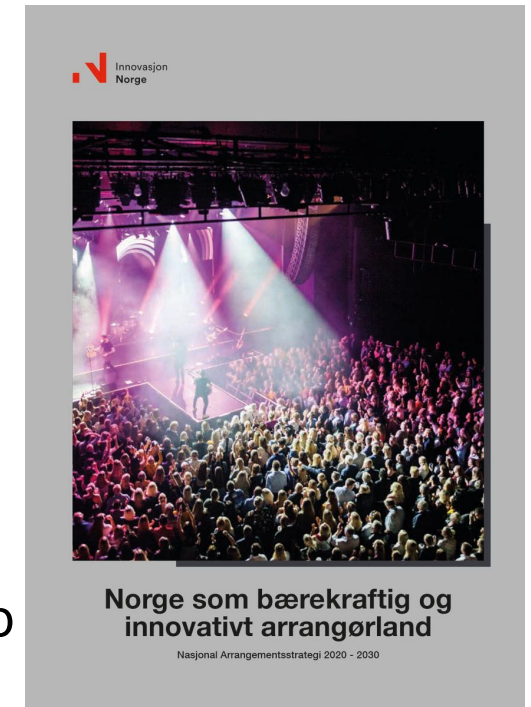
Døme på arrangement i 2020:

NM for senior i klatring (Sogndal), friidrett (Bergen), skiskyting (Vik), maraton (Jølster) og motbakkeløp (Førde).

Internasjonalt: VM i elvekajakk (Voss), Bergen Swim Festival og Intersport cup i handball (Bergen og Øygarden)

2021 – EM i friidrett for under 23 år (Bergen)

NM Veka 2022 sommar (Bergen og omheng) og vinter (Voss)?

E-sport/gaming

Stor breidde i arbeidet i Vestland

Fylkeskommunen har løyvd ulike tilskot til utvikling/ modellskaping:

- e-sport i idrettshallar i Fusa og Austrheim
- e-sport-akademi i regi av Playwell og Bergen stupeklubb
- lan på Energisenter for barn og ungdom
- E-sport på vg. skular: Firda, Garnes og Os

Regional e-sport strategi (fylkestinget i desember 2019)

[ÅRDAL](#) [E-SPORT](#) [UNGDOM](#) [SKULE OG UTDANNING](#)

Gamerane stifta klubb då Vestland bestemde seg for å satsa på e-sport: – Me har sett oss nokre hårete mål for 2020

ÅRDAL E-SPORT: Stian Laberg er ein av mange medlemmer i den ny-etablerte klubben Årdal e-sport. Foto: Morten Sortland

Av [Morten Sortland](#)

04. mars 2020, kl. 17:59

E-sportklubben er snart på plass i eige lokale og det vert jobba med å få til eit samarbeid med den vidaregåande skulen i bygda.

Aktive Gamere

**Gaming + fysisk aktivitet
+ mestring**

=

- Bidra med støtte, kompetanse og opplæring til idrettslag, skular, foreldre og omsorgspersonar
- Utvikle kunnskapsbase

Lokal mobilisering mot doping 2020-2023

Mål: Gi unge menneske i Vestland tilstrekkeleg kunnskap og informasjon til å avstå frå dopingbruk og bygge opp under ein tydeleg nulltoleranse til dopingbruk i sine lokalmiljø.

- ✓ Vidareføre arbeid pågått frå 2014 i Hordaland
- ✓ Tilbod til dei vidaregåande skulane
- ✓ Inkludere antidopingsarbeidet i kommunale planar - avtalar
- ✓ E-sport?
- ✓ Samordna med arbeidet med Rein idrett

Tor Helge Myhre

Utviklingsstipend innan idrett

Utviklingsstipend til unge idrettsutøvarar 15 -25 år
Medlem av klubb i Vestland
7 stipend a kr 30.000
Ein gong!

Utmerking for særlege idrettsprestasjonar

- Krav om medaljeplassering i senior VM, OL og/el. verdscupen samanlagt. Utøvar må representere ein klubb i fylket.
- 2019: 30 utøvarar frå tolv ulike idrettar (beachvolley, langrenn, undervannsrugby, triatlon, skøyter, rallycross, kickboksing, aquabike, friidrett, cheerleading, kroppsflyging og taekwondo)